

Studentská rada Univerzity Pardubice

Usnesení Studentské rady Univerzity Pardubice k přípravě novely zákona o vysokých školách

Členstvo Studentské rady Univerzity Pardubice (dále jen SRUPa) se plně připojuje a podporuje usnesení Rady vysokých škol, přijatého na 8. zasedání Sněmu Rady vysokých škol ze dne 21.05.2026. Předmětné usnesení SRUPa rozšiřuje tímto usnesením o pohled studujících Univerzity Pardubice k problematice návrhů na připravovanou novelizaci zákona o vysokých školách.

SRUPa podporuje modernizaci vysokoškolské legislativy a principiálně souhlasí s dílčími změnami v oblasti jako financování, kvality a hodnocení. SRUPa ale odmítá takový model řízení, který oslabuje akademické senáty, fakultní samosprávu a reálnou participaci studujících. Univerzitní rady v navržené podobě považujeme za nepřijatelné, protože by převzaly podstatnou část klíčových rozhodovacích kompetencí akademických senátů. Jakékoli změny v řízení vysokých škol musí vycházet ze zachování akademické samosprávy, autonomie veřejných vysokých škol a zákonem garantovaného zastoupení studujících na univerzitní i fakultní úrovni.

Mezi nejzásadnější slabé stránky návrhu SRUPa vidí:

1. Oslabení akademické samosprávy

Návrh vede k faktickému přesunu rozhodovacích pravomocí z akademických senátů na univerzitní rady, čímž dochází k zásadnímu oslabení akademické samosprávy jako jednoho ze základních principů fungování vysokých škol. Akademický senát je sice formálně zachován jako vrcholný orgán samosprávy, avšak jeho reálné kompetence jsou redukovány zejména na projednávání, iniciační či kontrolní činnost. V klíčových otázkách, jako je tvorba strategie, rozpočtu nebo institucionálních pravidel, ztrácí rozhodovací vliv, což vytváří rozpor mezi deklarovaným cílem zachování samosprávy a skutečným nastavením systému.

2. Problematické postavení univerzitních rad

Univerzitní rady v navržené podobě představují výraznou koncentraci rozhodovací moci mimo akademickou obec, neboť disponují zásadními pravomocemi v oblasti strategie, rozpočtu, statutu i personálního řízení včetně vlivu na výběr rektora. Zvláště problematická je jejich struktura, v níž mají externí členové tvořit většinu (50 % až 70 %), což oslabuje institucionální autonomii vysokých škol. Takové nastavení vytváří významná rizika, zejména možnost prosazování partikulárních zájmů, vliv úzkých ekonomických či regionálních skupin nebo posun priorit vysokých škol směrem ke krátkodobým aplikovaným výstupům na úkor

základního výzkumu a širšího společenského poslání. Současně je problematický i mechanismus kooptace, který umožňuje reprodukci vlivu uvnitř rady bez adekvátní kontroly akademickou obcí.

3. Oslabení role akademických senátů

V důsledku navržených změn dochází k systematickému oslabení postavení akademických senátů, které přestávají být plnohodnotnými rozhodovacími orgány a jsou transformovány spíše na diskusní platformy bez zásadního vlivu na směřování vysoké školy. Tento posun se projevuje zejména omezením jejich pravomocí v oblasti schvalování rozpočtu, strategie a dalších klíčových dokumentů. Akademická obec tak ztrácí efektivní nástroj, prostřednictvím něhož může prosazovat své odborné, pedagogické a provozní potřeby, což dlouhodobě oslabuje její schopnost aktivně spolurozhodovat o fungování instituce.

4. Riziko oslabení participace studujících

Navrhované změny mají významný dopad také na postavení studujících, jejichž hlavním kanálem participace jsou právě akademické senáty. Oslabením těchto orgánů dochází současně k oslabení možnosti studujících reálně ovlivňovat rozhodovací procesy na vysokých školách. Přesun klíčových kompetencí na univerzitní rady, v nichž není zajištěno odpovídající zastoupení studentů, vytváří riziko marginalizace jejich hlasu a jeho redukce na pouhou symbolickou úroveň. Návrh přitom nenabízí dostatečně silné náhradní mechanismy, které by umožnily zachovat adekvátní míru studentské participace a vlivu na kvalitu a organizaci studia.

5. Omezení fakultní samosprávy

Za zvlášť problematický lze považovat návrh, který oslabuje postavení fakultních akademických senátů tím, že jejich existence nemusí být nadále zákonem garantována. To představuje zásah do nejbližší a pro studující i akademické pracovníky nejdostupnější úrovně samosprávy. Právě na fakultách se řeší konkrétní záležitosti související se studiem, kvalitou výuky a každodenním fungováním studijních programů. Zrušení zákonné garance těchto orgánů může vést k nerovnostem mezi jednotlivými institucemi a k oslabení schopnosti efektivně reagovat na specifické potřeby jednotlivých oborů a studijních komunit.

6. Centralizace rozhodování a oslabení kontrolních mechanismů

Celkové nastavení návrhu směřuje k výrazné centralizaci rozhodovacích pravomocí, které jsou soustředěny do univerzitní rady jako dominantního orgánu. Tento model současně oslabuje tradiční vyvažující mechanismy mezi orgány vysoké školy, čímž dochází ke snížení institucionální kontroly a vnitřní rovnováhy. V důsledku toho vzniká riziko netransparentního rozhodování a omezení odpovědnosti vedení vůči akademické obci, což je v rozporu s principy otevřeného a participativního řízení vysokých škol.

7. Změna procesu volby rektora

Přesun kompetence volit rektora na univerzitní radu zásadně mění charakter této funkce, která se z pozice reprezentanta akademické obce posouvá k roli manažera závislého především na externím orgánu. Akademický senát ztrácí reálnou možnost ovlivnit výběr vedení vysoké školy, což oslabuje demokratický mandát rektora a snižuje propojení jeho rozhodování s potřebami a hodnotami akademické obce. Tento posun má potenciálně dlouhodobé dopady na strategické směřování institucí a na zachování jejich akademického charakteru.

8. Nevyváženost mezi řízením a samosprávou

Návrh jako celek vykazuje výraznou nevyváženost mezi důrazem na manažerské řízení a zachováním principů akademické samosprávy. Posílení centralizovaných a externě orientovaných řídicích prvků probíhá na úkor autonomie akademické obce, což může vést k oslabení akademických svobod a dlouhodobého rozvoje vědecké a vzdělávací činnosti. Existuje riziko, že krátkodobé strategické a ekonomické priority převáží nad širším posláním vysokých škol jako institucí nezávislého poznání a kritického myšlení.

Důrazně SRUPa doporučuje návrhy zásadně přepracovat. Návrhy musí jednoznačně zachovat nezávislost vysokých škol, včetně přímého a silného vlivu akademické obce vysoké školy na strategické směřování vysoké školy. Považujeme za zcela zásadní zachování participace studujících a silného zastoupení studujících při procesech rozhodování o směřování vysoké školy.

V Pardubicích dne 5. 6. 2026

Členstvo SRUPa

Zpracovalo:

Předsednictvo SRUPa